

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНЕ ТВАРИННИЦТВО»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень вищої освіти спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»
Код і найменування спеціальності	Для всіх спеціальностей ПДАУ
Тип і назва освітньої програми	
Курс, семестр	3 курс, 5 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3,0 Загальна кількість годин – 90 год з яких: <i>Денна форма здобуття освіти:</i> лекцій – 16 год., практичних занять – 14 год. <i>Заочна форма здобуття освіти:</i> лекцій – 2 год., практичних занять – 2 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	Державна
Факультет, кафедра	Факультет технологій тваринництва та продовольства, Кафедра біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького
Контактні дані розробника	Викладач: Фесенко Оксана, к. с. г. н. ,с. н. с., доцент Контакти: ауд. 444 (навчальний корпус 4) oksana.fesenko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/fesenko-oksana-grygorivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Відсутні
Компетентності	Загальні: ЗК 15 Прагнення до збереження навколишнього середовища, забезпечення та дотримання безпечних умов праці.
Результати навчання	РН 22 Застосовувати знання з відтворення та розведення сільськогосподарських тварин для ефективного ведення господарської діяльності.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	

формування у здобувачів вищої освіти ціннісного ставлення до комунікації, лідерства, керування емоціями, особистісного розвитку	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
поглибити теоретичні знання та оволодіти необхідними навичками щодо практичної організації технології виробництва екологічної продукції тваринництва.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Екологічні стандарти Європейського Союзу для галузі тваринництва України. Тема 2. Стан та перспективи екологічного ведення тваринництва в Україні. Тема 3. Особливості утримання і годівлі тварин для отримання екологічно безпечної продукції тваринництва Тема 4. Екологічні методи переробки відходів тваринництва. Тема 5. Екологічне молочне та м'ясне скотарство. Тема 6. Екологічне свинарство. Тема 7. Екологічне птахівництво. Тема 8. Екологічне бджільництво.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
словесні (лекція, бесіда, розповідь-пояснення), наочні (демонстрування, спостереження) практичні роботи, порівняння (виявленні подібності та відмінностей між предметами і явищами), репродуктивний (робота з готовими зразками), дослідницький (студенти виконують пошукові дії), методи самостійної роботи вдома (завдання самостійної роботи), робота під керівництвом викладача (виконання письмових робіт, виконання практичних завдань), методи письмового контролю (самостійна, тестова робота), методи усного контролю (усне опитування), комп'ютерні і мультимедійні методи	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).
- щодо академічної доброчесності	списування під час виконання робіт заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його.
- щодо відвідування занять	відвідування занять є обов'язковим; при наявності індивідуального графіку співпраця здобувача та викладача відбувається згідно даного графіка.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття

	<p>відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету</p> <p>https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennya_poneformalnuosvitu.pdf</p>
<p>- ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ</p>	<p>відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті</p> <p>https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennya_pro_ocin_yuvannya2023.pdf здобувачі мають право оскаржувати результати поточного або семестрового контролю, якщо вони не погоджуються з отриманою оцінкою. Після оголошення результатів здобувач може звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо оцінки. Якщо в процесі обговорення не вдається вирішити спірну ситуацію, здобувач освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження можуть бути випадки недотримання викладачем встановленої системи оцінювання, зазначеної в робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання, або наявність конфлікту інтересів, про існування якого здобувач не був і не міг бути обізнаним до проведення оцінювання. Оскаржити результат можна не пізніше наступного робочого дня після його оголошення.</p>
<p>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</p>	
<p style="text-align: center;"><i>Основні</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Волощук В.М. Теоретичне обґрунтування і створення конкурентноспроможних технологій виробництва свинини. Монографія. Полтава: ТОВ «Фірма Техсервіс», 2012. 350 с. 2. Довідник міжнародних стандартів для органічного виробництва / Навчально-координаційний центр сільськогосподарських дорадчих служб; За ред. Капшика М.В. та Котирло О.О. - К.: СПД Горобець Г.С., 2007.356 с. 3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». <i>Відомості Верховної Ради</i>, 1991, № 41, ст.546. 4. Кривенок М.Я., Ястребов К.Ю. Світове виробництво екологічно чистої продукції тваринництва. <i>Біоресурси і природокористування</i>. 2010. Том.2. № 1-2. С.169 -173. 5. Маменко О. М., Портянник С. В., Юрченко В. В. Екологія. Підручник. Харків: ХДЗВА, 2017. 430 с. 6. Наукові основи виробництва органічної продукції в Україні: монографія / за ред. д-ра с.-г. наук, проф., акад. НААН Я.М. Гадзала, д-ра с.-г. наук, проф., чл.-кор. НААН В.Ф. Камінського. – К.: Аграрна наука, 2016. – 592 с. 7. Писаренко В. М., Писаренко П. В. Органічні добрива на захисті родючості ґрунту: монографія. Полтава Громадська спілка «Полтавське товариства сільського господарства» 2022. 157 с. 8. Сільськогосподарська екологія: навчальний посібник. / Ткачук О.П., Шкатула Ю.М., Тітаренко О.М. – Вінниця: ВНАУ, 2020. - 542 с. 9. Технологічні аспекти виробництва органічної свинини: монографія/ В.О. Іванов, В.М. Волощук, А.О. Онищенко, Л.В. Засуха, М.О. Мазанько. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2025. 399 с. 	

10. Технологія органічного виробництва свинини: монографія / М. І. Башенко, В. М. Волощук, М. С. Небелиця. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 399 с.

11. Хилько М.І Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М.І. Хилько. К., 2017. 267с.

Допоміжні:

1. Курепін В. М. Формування стратегії розвитку екологічно безпечного сільського господарства в Україні // Перлини степового краю : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25-27 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 64- 66.

2. Курепін В. М., Веліховська А. Б. Екологізація сільськогосподарського виробництва в умовах забезпечення сталого розвитку агросфери // Розвиток аграрної галузі та впровадження наукових досліджень у виробництво : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 4-6 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 73-75.

3. Тибурський Ю. Екологічне сільське господарство: кроки назустріч. Крок перший: екологічне землеробство: Посібник / Ю. Тибурський, В. Підліснюк, У. Солтисьяк, Т. Стефановська, І. Калініченко. / За ред. В. Підліснюк К.: Видавництво НАУ, 2006. 80 с.

4. Угнівенко А. М. Спеціалізоване м'ясне скотарство/ А. М. Угнівенко, В. І. Костенко, Ю. І. Чернявський, – К.,: Вища освіта, 2006. 303 с.

5. Хлань, К., & Бондар, А. (2025). Пересувний пташник з вольером: сучасне рішення для фермерів. *Аграрний вісник Причорномор'я*, 2025 (117), 4-17.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет:

1 Екологічні стандарти ЄС для галузі тваринництва України https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/EkoStandartEU_short-s.pdf (дата звернення: 12.01.2026).

2. Закон України. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 36, ст.275) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text> (дата звернення: 12.01.2026).

3. Кодекс Аліментаріус Комісії з продуктів харчування стосовно настанов з виробництва, переробки, торгівельних позначень, маркетингу органічних продуктів споживання FAO/ООН. <http://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/home/en/> (дата звернення: 12.01.2026).

4. Поводження з відходами тваринництва: переваги технології анаеробного зброджування/ Національний екологічний центр України https://necu.org.ua/wp-content/uploads/Biogaz_A4_web-2.pdf (дата звернення: 12.01.2026).

5. Федерація органічного руху України // Вебсайт. URL: <https://http://organic.com.ua/organic-vukraini/> (дата звернення: 12.01.2026).

6. Agricultural Science and Practice // Вебсайт. URL: <https://www.agrisp.com/index.php/agrisp> (дата звернення: 12.01.2026).

7. Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences // Вебсайт. URL: <https://ujvas.com.ua/index.php/journal> . (дата звернення: 12.01.2026).

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького протокол

від 19.01.2026 № 11

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(денна форма здобуття освіти)**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів			Разом
	Виконання практичних робіт та їх захист	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язування тестів	
Тема 1. Екологічні стандарти Європейського Союзу для галузі тваринництва України.	-	5		5
Тема 2. Стан та перспективи екологічного ведення тваринництва в Україні.	5	5		10
Тема 3. Особливості утримання і годівлі тварин для отримання екологічно безпечної продукції тваринництва.	5	5		10
Тема 4. Екологічні методи переробки відходів тваринництва.	5	5		10
Тема 5. Екологічне молочне та м'ясне скотарство.	5	5		10
Тема 6. Екологічне свинарство.	5	5		10
Тема 7. Екологічне птахівництво.	5	5		10
Тема 8. Екологічне бджільництво.	5	5		10
Розв'язування тестів			25	25
Разом	35	40	25	100

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни0
(заочна форма здобуття освіти)**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів			Разом
	Виконання практичних робіт та їх захист	Розв'язування тестів	Контрольна робота	
Тема 1. Екологічні стандарти Європейського Союзу для галузі тваринництва України.	-			-
Тема 2. . Стан та перспективи екологічного ведення тваринництва в Україні.	-			-
Тема 3. Особливості утримання і годівлі тварин для отримання екологічно безпечної продукції тваринництва.	20			20
Тема 4. Екологічні методи переробки відходів тваринництва.	-			-
Тема 5. Екологічне молочне та м'ясне скотарство.	-			-

Тема 6. Екологічне свинарство.	-			-
Тема 7. Екологічне птахівництво.	-			-
Тема 8. Екологічне бджільництво.	-			-
Розв'язування тестів		30		30
Контрольна робота			50	50
Разом	20	30	50	100

**Шкала та критерії та оцінювання виконання вправ на практичних заняттях
(денна форма здобуття освіти)**

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
5	Виконані всі завдання, викладені результати та висновки по роботі, відмінна відповідь.
4	Виконані всі завдання, викладені результати та висновки по роботі, добра відповідь з невеликою кількістю неточностей.
3	Виконані завдання мають значну кількість недоліків.
2	Рівень виконання завдань відповідає мінімальним критеріям.
0-1	Виконані не всі завдання, відповідь нижче середнього рівня.

**Шкала та критерії та оцінювання виконання вправ на практичних заняттях
(заочна форма здобуття освіти)**

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
16-20	Виконані всі завдання, викладені результати та висновки по роботі, відмінна відповідь.
11-15	Виконані всі завдання, викладені результати та висновки по роботі, добра відповідь з невеликою кількістю неточностей.
6-10	Виконані завдання мають значну кількість недоліків.
2-5	Рівень виконання завдань відповідає мінімальним критеріям.
0-1	Виконані не всі завдання, відповідь нижче середнього рівня.

**Шкала та критерії та оцінювання виконання завдань самостійної роботи
(денна форма здобуття освіти)**

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
5	Розкрита відповідь та повне виконання питань самостійної роботи, здобувач засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для написання самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури
4	Розкрита відповідь та неповне виконання питань самостійної роботи; здобувач засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач з дисципліни
3	Не повністю розкрита відповідь та неповне виконання питань самостійної роботи; здобувач засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач з дисципліни
2	Здобувач не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни,

	невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають непевненість або відсутність знань;
1	Здобувач не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

**Шкала та критерії та оцінювання виконання контрольної роботи
(заочна форма)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
41-50	Розкрита відповідь та повне виконання питань контрольної роботи, здобувач засвоїв теоретичний матеріал, який винесений для виконання, залучені для написання роботи матеріали не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури
31-40	Розкрита відповідь та неповне виконання питань контрольної роботи; здобувач засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на опрацювання, наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач з дисципліни
21-30	Не повністю розкрита відповідь та неповне виконання питань контрольної роботи; здобувач засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений для виконання, наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач з дисципліни
11-20	Здобувач не повністю опрацював завдання контрольної роботи, не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, непевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають непевненість або відсутність знань;
1-10	Здобувач не опанував навчальний матеріал для контрольної роботи, при відповіді не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення.

Нарахування балів за розв'язування тестів. Заочна форма .

Комплект тестових завдань складається з 30 питань. За кожен правильну відповідь нараховується 1 бал. Максимальна сума балів за розв'язування тестів складає 30 балів.

Нарахування балів за розв'язування тестів. Заочна форма .

Комплект тестових завдань складається з 30 питань. За кожен правильну відповідь нараховується 1 бал. Максимальна сума балів за розв'язування тестів складає 30 балів.